

REPUBLIKA HRVATSKA
HRVATSKA AGENCIJA ZA NADZOR
FINANCIJSKIH USLUGA

KLASA: UP/I-041-02/12-10/5

URBROJ: 326-551-12-6

Zagreb, 13. rujna 2012.

Na temelju odredbi članka 15. točke 2. i članka 8. stavka 1. Zakona o Hrvatskoj agenciji za nadzor financijskih usluga („Narodne novine“ br. 140/05, 12/12) te članka 78. Zakona o leasingu („Narodne novine“ br. 135/06) u postupku posrednog nadzora nad poslovanjem društva X. d.o.o., Z., Upravno vijeće Hrvatske agencije za nadzor financijskih usluga na sjednici održanoj dana 13. rujna 2012., donijelo je

RJEŠENJE

1. X. d.o.o., Z., (dalje u tekstu: Društvo) radi otklanjanja utvrđenih nezakonitosti i nepravilnosti, nalaže se:

1.1. utvrditi i u poslovnim knjigama Društva na dan 31. prosinca 2012. odvojeno iskazati fer vrijednosti ugrađenih derivativa po ugovorima o operativnom leasingu zaključenima uz valutnu klauzulu u švicarskim francima sukladno MRS-u 39 *Financijski instrumenti: priznavanje i mjerenje*, na način određen MRS-om 8 *Računovodstvene politike, promjene u računovodstvenim procjenama i pogreške*.

Kao dokaz o izvršenju ovog naloga, Društvo je dužno do 30. travnja 2013. dostaviti izvješće u kojem su opisane mjere za otklanjanje nezakonitosti i nepravilnosti po nalogu iz točke 1.1. ovog Rješenja zajedno s dokazima na kojima temelji navode iznesene u izvješću:

- financijske izvještaje za razdoblje od 01. siječnja 2012. do 31. prosinca 2012. uz iskazane usporedne iznose za razdoblje od 01. siječnja 2011. do 31. prosinca 2011.,
- bruto bilancu sa stanjem na dan 31. prosinca 2012.,
- model izračuna fer vrijednosti ugrađenih derivativa,
- analitiku obračuna vrijednosti ugrađenih derivativa po pojedinom ugovoru na dan 31. prosinca 2012. sa svim elementima iz kojih je vidljiv izračun vrijednosti istih,
- mišljenje ovlaštenog vanjskog revizora o otklanjanju nezakonitosti i nepravilnosti,
- temeljnice knjiženja ispravaka pogreški,
- drugu dokumentaciju koja potvrđuje izvršenje naloga iz točke 1.1. ovog Rješenja.

2. Ovo Rješenje neće se objaviti na internetskoj stranici Hrvatske agencije za nadzor financijskih usluga.

Obrazloženje

Hrvatska agencija za nadzor financijskih usluga (dalje u tekstu: Agencija) obavila je posredni nadzor nad poslovanjem Društva po predmetu nadzora iskazivanje i mjerenje ugrađenih derivativa po ugovorima o operativnom leasingu zaključenim uz valutnu klauzulu u CHF na dan 31. prosinca 2011. godine.

O obavljenom posrednom nadzoru dana 3. kolovoza 2012. sastavljen je Zapisnik o posrednom nadzoru, KLASA: UP/I-041-02/12-10/5, URBROJ: 326-212-12-2 (dalje u tekstu: Zapisnik). Društvu je bilo omogućeno ostvariti i zaštititi svoja prava i pravne interese sukladno članku 52. Zakona o općem upravnom postupku („Narodne novine“ br. 47/09) na način da je bilo pozvano očitovati se na Zapisnik, odnosno dostaviti eventualne primjedbe uz koje je bilo dužno priložiti dokumentaciju kojom dokazuje osnovanost navoda. Društvo je dana 13. kolovoza 2012. dostavilo podnesak „Očitovanje na zapisnik o obavljenom nadzoru od 03. kolovoza 2012., KLASA: UP/I-041-02/12-10/5; URBROJ: 326-212-12-3“, KLASA: UP/I-041-02/12-10/5, URBROJ: 383-212-12-4, (dalje u tekstu: Očitovanje). Agencija je u dokaznom postupku ocjenjivala i navode Društva iz Očitovanja te utvrdila da isto svojim sadržajem u bitnome ne mijenja utvrđeno činjenično stanje opisano Zapisnikom.

1.1. Uvidom u revidirane financijske izvještaje za 2011. (KLASA: 400-04/11-07/2; URBROJ: 383-213-

12-4), koje Društvo dostavlja Agenciji sukladno članku 58. Zakona o leasingu razvidno je da Društvo u svom portfelju ima ugovore o operativnom leasingu zaključene uz valutnu klauzulu u CHF. Nadalje je utvrđeno da Društvo valutnu u CHF ugrađenu u ugovore o operativnom leasingu ne iskazuje odvojeno.

Nastavno na navedeno, od Društva je dopisom dana 29. lipnja 2012. zatraženo očitovanje (KLASA: 451-01/12-06/35; URBROJ: 326-212-12-4). U dostavljenom očitovanju od 09. srpnja 2012. (KLASA: 451-01/12-06/35; URBROJ: 383-212-12-10), potpisanom od strane članova Uprave Društva, navodi se da Društvo u financijskim izvještajima ne iskazuje zasebnu bilančnu poziciju ugrađenih derivativa nego složene (hibridne) instrumente (ugovore o operativnom leasingu) koji sadrže ugrađene derivative priznaje i prezentira skupno. Prema navodima Društva, pri početnom priznavanju ugovora o operativnom leasingu ugovorenima uz primjenu varijabilne kamatne stope i dvosmjerne valutne klauzule u CHF, razmatrana je suština obvezno pravnih odnosa, a ocjena o potrebi odvajanja derivativa ugrađenih u složene instrumente (ugovore) donesena je uzimajući u obzir odredbe *MRS-a 39 Financijski instrumenti; priznavanje i mjerenje*.

Društvo dalje navodi da je razmatrajući sve činjenice i ocjenjujući da lije za ugovor o operativnom leasingu ugovoren uz varijabilnu kamatnu stopu i dvosmjernu valutnu klauzulu u CHF potrebno odvojeno računovodstveno priznavati i prezentirati ugrađene derivative, zaključilo da je sve ugrađene derivative u predmetnom ugovoru potrebno računovodstveno priznavati u sklopu ugovora na koje se odnose.

Ugrađeni derivativi su u računovodstvenom smislu regulirani MRS-om 39. Točka 10. navedenog MRS-a navodi da je ugrađeni derivativ komponenta hibridnog instrumenta koji također uključuje nederivativni osnovni ugovor s efektom da se neki od novčanih tokova spojenog instrumenta mijenjaju slično promjenama samostalnog derivativa.

Nadalje, prema točki 11. MRS-a 39 ugrađeni derivativ se treba odvojiti od osnovnog ugovora i računovodstveno tretirati kao derivativ isključivo ako:

- ekonomska obilježja i rizici ugrađenog derivativa nisu usko povezani s ekonomskim obilježjima i rizicima osnovnog ugovora (točke VP30 i VP33),
- ako bi zaseban instrument s istim uvjetima kao ugrađeni derivat udovoljavao definiciji derivativa,
- da se hibridni (složeni) instrument ne mjeri po fer vrijednosti pri čemu se promjene fer vrijednosti priznaju u dobit ili gubitak (tj. derivativ ugrađen u financijsku imovinu ili obvezu po fer vrijednosti u dobit ili gubitak se ne odvaja).

Slijedom navedenih odredbi MRS-a 39, valutna klauzula u CHF ugrađena u ugovore o operativnom leasingu predstavlja ugrađeni derivativ koji je potrebno odvojiti od osnovnog ugovora i računovodstveno tretirati kao derivativ jer ekonomska obilježja i rizici ugrađenog derivativa nisu usko povezani s ekonomskim obilježjima i rizicima osnovnog ugovora. Nadalje, prema navedenom MRS-u derivativni financijski instrumenti početno se priznaju te naknadno iskazuju po fer vrijednosti. Svi dobiti ili gubici nastali prilikom ponovnog mjerenja po fer vrijednosti, priznaju se odmah u dobit ili gubitak. Fer vrijednost ugrađenog derivativa kod naknadnog mjerenja jednaka je fer vrijednosti forward komponente budućih rata po operativnom leasingu, odnosno svaka rata svakog ugovora o leasingu treba predstavljati zasebni forward ugovor te bi se trebala mjeriti odvojeno.

Slijedom svega navedenog, utvrđeno je da je Društvo neodvajanjem valutne klauzule u CHF ugrađene u ugovore o operativnom leasingu postupilo suprotno odredbama MRS-a 39 *Financijski instrumenti; priznavanje i mjerenje*.

Nepridržavanje odredbi MRS-a 39 *Financijski instrumenti; priznavanje i mjerenje*, vezanim za priznavanje i mjerenje ugrađenih valutnih derivativa iz ugovora o operativnom leasingu, utjecalo je na netočno iskazivanje imovine, te kapitala i rezervi na dan 31. prosinca 2011. i poslovnog rezultata za 2011. čime je Društvo postupilo suprotno odredbama MRS-a 1 *Prezentiranje financijskih izvještaja* koje je prema članku 13. stavak 2. Zakona o računovodstvu („Narodne novine” br. 109/07) bilo dužno primijeniti.

U Očitovanju na Zapisnik Društvo ističe kako ugovori o operativnom leasingu imaju ugrađenu opciju raskida te daje u tom slučaju evidentno da i ugrađeni derivativi povezani s osnovnim ugovorom sadrže istu opciju, odnosno da se na slučaju ugovora o operativnom leasingu primjenjuje odredba točke 11.A(b) MRS-a 39 prema kojoj ako ugovor sadrži više od jednog ugrađenog derivativa, subjekt može razvrstati cijeli hibridni (kombinirani) ugovor kao financijsku imovinu ili financijske obveze po fer vrijednosti kroz dobit ili gubitak osim:

- ugrađeni derivativ(i) ne mijenjaju značajno novčane tokove koje bi inače zahtijevao ugovor ili

- jasno je bez analize ili s malo analize daje za sličan hibridni (kombinirani) instrument, kada je prvi puta razmatrano, odvajanje ugrađenog(ih) derivativa zabranjeno, kao što je ugrađena opcija u zajmu koja dozvoljava imatelju prijevremenu otplatu zajma u iznosu koji je približan amortiziranom trošku.

Društvo dalje navodi da iako se odredba gore spomenute točke MRS-a ne odnosi izričito na ugovore o operativnom leasingu već na zajmove, razvidna je zabrana izdvajanja ugrađenog derivativa.

Agencija ne osporava navode Društva u dijelu odredbi MRS-a 39 prema kojima ukoliko ugovor sadrži više od jednog ugrađenog derivativa, subjekt može cijeli hibridni (kombinirani) ugovor razvrstati kao financijsku imovinu ili financijske obveze po fer vrijednosti kroz dobit ili gubitak, osim ukoliko je za sličan instrument zabranjeno odvajanje ugrađenog derivativa (npr. ugrađena opcija u zajmu koja dozvoljava imatelju prijevremenu otplatu zajma u iznosu koji je približan amortiziranom trošku). Međutim navedene odredbe odnose se na priznavanje cjelokupnog instrumenta po fer vrijednosti kroz dobit ili gubitak, a ne na izdvajanje pojedinog ugrađenog derivativa.

Naime, ukoliko su zadovoljeni svi uvjeti iz točke 11, MRS-a 39, ugrađeni derivativ potrebno je odvojiti od osnovnog ugovora i računovodstveno tretirati kao derivativ. Valutna klauzula u CHF ugrađena u ugovore o operativnom leasingu zadovoljava sve navedene uvjete te stoga predstavlja ugrađeni derivativ koji je potrebno odvojiti od osnovnog ugovora i računovodstveno tretirati kao derivativ.

Društvo dalje u Očitovanju navodi da se u svom poslovanju vodi i obilježjima financijskih izvještaja iz Okvira Međunarodnih standarda financijskih izvještavanja, osobito „Ravnotežom između koristi i troška“ te u svezi s tim ističe da bi trošak izdvajanja ugrađenih derivativa kao zasebne stavke financijskih izvještaja premašio proistekle koristi. Također, dodaje da postoje i ograničenja u prikupljanju potrebnih informacija vezanih za procjenu fer vrijednosti ugrađenih derivativa u CHF.

Agencija ne prihvaća navode Društva iz Očitovanja na Zapisnik jer njima nije opravdalo nepravilnosti utvrđene predmetnim nadzorom. Naime, Agencija u svom postupanju inzistira na dosljednoj primjeni zakonskih i podzakonskih odredbi. Također, Agencija smatra da su na tržištu dostupni elementi potrebni za utvrđivanje fer vrijednosti derivativa na dovoljno dugi rok.

Slijedom navedenog, Društvu je naloženo utvrditi i u poslovnim knjigama Društva na dan 31. prosinca 2012. odvojeno iskazati fer vrijednosti ugrađenih derivativa po ugovorima o operativnom leasingu zaključenima uz valutnu klauzulu u Švicarskim francima sukladno MRS-u 39 *Financijski instrumenti: priznavanje i mjerenje* kako je navedeno u točki 1.1. izreke ovog Rješenja.

Na temelju rezultata cjelokupnog postupka, a sukladno članku 9. Zakona o općem upravnom postupku, odlučeno je kao u izreci Rješenja, a sve uzimajući u obzir da se time u većoj mjeri nego što je to nužno ne ometa redovito poslovanje Društva, sve u skladu s načelom zaštite prava stranaka i javnog interesa iz članka 6. Zakona o općem upravnom postupku.

Odlučujući o dužini rokova u kojima je Društvo dužno postupiti po Rješenju, Agencija je uzela u obzir prirodu i obujam obveze te ocijenila da je navedeni rok za izradu i dostavu izvješća Agenciji primjeren i logičan sukladno članku 79. stavku 2. Zakona o općem upravnom postupku.

Prema odredbi članka 8. stavka 4. Zakona o Hrvatskoj agenciji za nadzor financijskih usluga, Agencija ocjenjuje da ovo Rješenje ne bi bitno utjecalo na interese korisnika financijskih usluga, te se neće objaviti na internetskoj stranici Agencije.

UPUTA O PRAVNOM LJJEKU

Protiv ovog rješenja žalba nije dopuštena, ali se može pokrenuti upravni spor podnošenjem tužbe Upravnom sudu Republike Hrvatske u roku od 30 dana od dana primitka ovog rješenja.

Predsjednik Upravnog vijeća

Petar-Pierre Matek

DOSTAVITI:

1. X. d.o.o., Z.,
2. Pismohrana - ovdje